

**КАФЕДРА ХОРОВОГО ТА ОПЕРНО-СИМФОНІЧНОГО
ДИРИГУВАННЯ**

СИЛАБУС

з дисципліни «Історія та теорія хорового виконавства»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)	Курс	1
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	3
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	32
Освітньо- професійна програма	Хорове та оперно- симфонічне диригування	Лекції	28
		Семінари	4
		Практичні	-
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	58
Статус	Обов'язкова	Семестровий контроль	іспит

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Іванова Юлія Миколаївна, доцент
Профіль викладача	https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=EFXDn5AAAAAJ http://ORCID: 0000-0001-5529-5713
E-mail	Ivochkajulia843@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Історія та теорія хорового виконавства» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Силабус визначає обсяги знань, які здобувачі освіти повинні опанувати відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики,

алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Історія та теорія хорового виконавства», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Метою вивчення навчальної дисципліни є надати студентам основні історичні орієнтири розуміння та оцінки важливих етапів, подій, явищ розвитку хорового мистецтва. В основу організації всього учбового матеріалу покладено визначення принципів розвитку хорового мистецтва, які розкривають особливості розвитку його різних етапів та історичних періодів. Також, метою курсу є оволодіння студентами теоретичними знаннями з питань хорового виконавства, інструментарієм, методикою вивчення художньо-технічних можливостей та особливостей хорового виконавства, художньо-виразного інтонування та інтерпретації хорових творів в їх живому звучанні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні **знати:**

- етапи історичного розвитку хорового виконавства;
- історико-культурологічне обґрунтування сутності хорового виконавства в контексті розвитку світового музичного мистецтва;
- провідні хорові колективи різних етапів розвитку хорового виконавства;
- специфіку виконавського мистецтва різних традицій;
- сучасний стан розвитку українського хорового виконавства;
- теоретичні основи і сучасні концепції музичного та диригентсько-хорового виконавства; хорове виконавство як систему;
- структуру і властивості художньо-виконавського аналізу хорових творів, формування їх музично-виконавської інтерпретації;
- зміст і особливості вибору художнього репертуару, планування та проведення репетиційної та концертної роботи з хором;
- проблеми та ризики, пов'язані з практичною реалізацією художньо-виконавських задумів

уміти:

- орієнтуватися в етапах історичного розвитку хорового виконавства;
- обґрунтувати сутність хорового виконавства в контексті розвитку музичної культури ХХ-ХХІ сторіччя;
- визначити важливі події в процесі формування хорового виконавства;
- зберігати зв'язок з національними традиціями;
- аналізувати творчість провідних композиторів хоровиків у контексті розвитку виконавства;
- з'ясувати базові теоретичні знання хорового мистецтва щодо провідних питань виконавської практики хормейстера;
- вивчати і аналізувати засоби виконавської виразності хорових творів;
- формувати репертуар хорового колективу;

- аналізувати стан та можливості хору як художньо-виконавського колективу на різних етапах його роботи;
- давати загальну оцінку художньо-виконавської діяльності хорового колективу для виявлення можливостей його художнього розвитку;
- вивчати та аналізувати творчі принципи та особливості художньо-виконавської роботи видатних діячів хорового виконавства та диригентського мистецтва;
- формувати програми художньо-виконавської роботи хорових колективів;
- застосовувати теоретичні знання в практичній роботі з хором.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема, *загальних*:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальних (фахових):

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання**:

ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем

Тема 1. Історичні етапи розвитку виконавського мистецтва.

Тема 2. Історія античного хорового мистецтва, епохи Середньовіччя, Ренесансу

Тема 3. Хорова культура Західної Європи XVII - XVIII ст.

Тема 4. Хорова культура Західної Європи XIXст.

Тема 5. Новітні явища у світовому хоровому мистецтві XXст.

Тема 6. Розвиток церковного співу в Україні.

Тема 7. Світські тенденції розвитку хорового виконавства в Україні.

Тема 8. Хорове виконавство та творчість в Україні на сучасному етапі.

Тема 9. Теорія хорового виконавства в системі хорознавчого знання.

Тема 10. Художня інтерпретація як центральна проблема виконавства.

Тема 11. Художні засоби хорового виконавства.

Тема 12. Теорія інтонування у хоровому виконавстві.

Тема 13. Основні етапи та особливості реалізації художнього замислу.

Тема 14. Артистизм виконавця-музиканта.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, практична робота з вивчення та аналізу хорових колективів, аналіз літератури та досвіду провідних диригентів, самостійна робота, есе. Використання платформ google meet, zoom.

Під час самостійної роботи студент повинен зробити компаративний аналіз виконавських інтерпретацій, ознайомитись із аналітичними думками провідних виконавців-диригентів сучасності, законспектувати теоретичні дослідження музикознавців з інтерпретології.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Telegram.

Система оцінювання

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81	Добре	C
64-74	Задовільно	D
60-63	Задовільно	E
35-59	Незадовільно	FX
1-34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти.

90–100 A–відмінно	Студент повно розкрив зміст матеріалу в обсязі, передбаченому програмою; виклав матеріал грамотною мовою, точно використовуючи педагогічну термінологію, в певній логічній послідовності; показав вміння ілюструвати теорію конкретними прикладами, застосовувати її в новій ситуації при виконанні практичного завдання; продемонстрував знання теорії раніше вивчених суміжних тем, сформованість і стійкість використовуваних при відповіді умінь і навичок;
82–89 B– добре	Студент відповідав самостійно, без запитань викладача; може бути одна - дві неточності при висвітленні другорядних питань або в випадках, коли здобувач освіти легко виправив їх після зауваження викладача.
75–81 C– добре	У викладі матеріалу допущено невеликі прогалини, які не змінили зміст відповіді; один - два недоліки при висвітленні основного змісту відповіді, виправлені після зауваження викладача.
64–74 D–задовільно	У викладі матеріалу було неповно розкрито зміст матеріалу (зміст викладено фрагментарно, не завжди послідовно), але показано загальне розуміння питання і продемонстровані вміння, достатні для засвоєння програмного матеріалу.
60–63 E– задовільно	У відповіді допущені помилки у визначенні педагогічної термінології, виправлені після кількох запитань викладача; здобувач освіти не впорався із застосуванням теорії в новій ситуації при виконанні практичного завдання, але виконав завдання обов'язкового рівня складності з даної теми; при достатньому знанні теоретичного матеріалу виявлена недостатня сформованість основних умінь і навичок.

<p style="text-align: center;">35–59 FX– незадовільно (з можливістю повторного складання)</p>	<p>Не розкрито основний зміст навчального матеріалу.</p>
<p style="text-align: center;">0–34 F– незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)</p>	<p>Виявлено незнання здобувачем освіти більшою або найбільш важливої частини навчального матеріалу; невміння робити висновки і узагальнення; незнання визначення основних понять, законів, правил, основних положень теорії.</p>

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів освіти у конкурсах творчих робіт, круглих столах, мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat1%8C.pdf> та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/%96.pdf>)

Рекомендована література

1. Бенч-Шокало О. Український хорový спів: актуалізація звичаєвої традиції. Навчальний посібник. К. : Укрсвіт, 2002. 439 с.
2. Іванова Ю. Професіоналізація хорового виконавства на західноукраїнських землях». // Культура України. Вип 59. : зб. наук. пр. /X. : ХДАК, 2018. — С. 274-283.
3. Бондар Є. Професійне хорове виконавство і освіта в Україні: І половина ХХ століття. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти.* 2012. №. 37. С. 259-268.
4. Бурбан М. Хорове виконавство України. Довідник. Дрогобич : Вимір, 2004. 149 с.

5. Бурбан М. Українське хорове виконавство. Хори. Ч. 1. Дрогобич: Вимір, 2005. 298 с.
6. Лашенко А. Українське хорове мистецтво ХХ століття. Мистецтвознавство України. 2009. №. 10. С. 71-75. Лашенко В. Київська хорова школа. Київ : Музика, 2007. 198 с.
7. Макаренко Г. Творчість диригента: естетико-мистецтвознавчі виміри. Київ : Факт, 2005. 328 с.
8. Мартинюк А. К. Диригентсько-хорова освіта в музичній культурі України другої половини ХХ століття: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.01 / А. К. Мартинюк / Харк. держ. акад. культури. – Х., 2001. – 20 с.
9. Москаленко В. Теоретичний та методичний аспекти музичної інтерпретації: автореф. дис. ... доктора мист.: 17. 00. 02 / Київська державна консерваторія ім. П. І. Чайковського. Київ, 1994. 25 с.
10. Савельєва Г. В. Виконавські традиції Харківської хорової школи [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03; Харк. нац. ун-т мистец. ім. І. П. Котляревського. Харків, 2012. 15 с.
11. Сіраш А. Камерне хорове мистецтво України: етап становлення. Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені Миколи Лисенка. 2017. №. 41. С. 237-247.

Рекомендовані інтернет-ресурси

1. Бібліотека ХНУМ імені І.П. Котляревського <http://repo.num.kharkiv.ua:999/ru/elcat>
2. Л. В. Костенко, Л. Ю. Шумська ХРЕСТОМАТІЯ З ХОРОЗНАВСТВА <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1950/1/%D0%9A%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9B.%D0%92.%2C%20%D0%A8%D1%83%D0%BC%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9B.%D0%AE.%20%D0%A5%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F%20%D0%B7%20%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0.%202013.pdf>
3. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. <https://violity.com/110273108-nikolaus-harmonkurt-muzika-yak-mova-zvukiv>
4. Матійчин І. Історія розвитку хорового диригування в Україні. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/221/5940/12434-1?inline=1>
5. Національна бібліотека імені В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. <https://violity.com/110273108-nikolaus-harmonkurt-muzika-yak-mova-zvukiv>